YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)
24 päivänä lokakuuta 1996 *

Asiassa C-335/95,

jonka Cour du travail de Liège (Belgia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti)

vastaan

Michel Picard,

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83, täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 (EYVL L 230, s. 86) 36 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. Gulmann ja J.-P. Puissochet,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti), edustajanaan avustava neuvonantaja P. van Glabeke,

— Michel Picard,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasianministeriön oikeudellisen osaston apulaisjohtaja C. de Salins ja saman osaston palveluksessa oleva A. de Bourgoing,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies M. Patakia,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.7.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cour du travail de Liège on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 10.10.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut 23.10.1995 yhteisöjen tuomioistuimeen EY:n

perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83, täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 (EYVL L 230, s. 86, jäljempänä asetus N:o 574/72) 36 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset liittyvät belgialaisen Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants -nimisen laitoksen (jäljempänä Inasti) ja Belgiassa asuvan Ranskan kansalaisen Michel Picardin väliseen oikeudenkäyntiin, joka koskee sitä, mistä päivästä lähtien Picardilla on oikeus saada Inastin maksamaa vanhuuseläkettä.

3 Pääasiaan liittyvästä asiakirja-aineistosta käy ilmi, että 24.12.1931 syntynyt Picard on työskennellyt pitkään Ranskassa sekä ajanjaksoina 1.1.1981—30.6.1982 ja 1.1.1985—31.3.1988 Belgiassa. Hän teki 60. syntymäpäivänsä lähestyessä 11.4.1991 vanhuuseläkehakemuksen toimivaltaiselle ranskalaiselle laitokselle, joka hyväksyi hakemuksen ja myönsi hänelle 1.1.1992 alkaen eläkkeen.

4 Picard teki sitten Ranskan hallintoviranomaisen nimenomaisen ohjeen mukaisesti 11.6.1992 Verviersin (Belgia) kunnallishallinnon välityksellä etukäteen eläkehakemuksen toimivaltaiselle Belgian viranomaiselle, Inastille. Tämä hylkäsi kuitenkin Picardin hakemuksen sillä perusteella, että hakemus ei täyttänyt Belgian lainsäädännön mukaisia perusteita eläkkeen saamiselle. Saatuaan tietää, että Ranskan toimivaltainen viranomainen oli myöntänyt Picardille eläkkeen, Inasti teki uuden päätöksen, jolla Picardille myönnettiin 1.7.1992 lähtien oikeus suhteelliseen vanhuuseläkkeeseen, joka lasketaan Ranskassa täyttyneet vakuutuskaudet huomioon ottaen.

5 Tältä osin Inastin päätös perustui asiaan sovellettavaan Belgian lainsäädäntöön, jonka mukaan eläkehakemus on tehtävä hakijan pääasiallisen asuinkunnan bourgmestrelle ja jonka mukaan vanhuuseläkkeen maksaminen ei voi alkaa ennen hakemuksen tekemistä seuraavan kuun ensimmäistä päivää.

6 Picard nosti Inastin päätöksestä kanteen, jossa hän vastusti sekä Belgiasta saatavan eläkkeen laskentaperustetta että sen maksamisen alkamispäivää (1.7.1992).

7 Tribunal du travail de Verviers vahvisti Inastin päätöksen 18.11.1994 antamallaan tuomiolla Picardille myönnetyn eläkkeen määrän osalta. Se katsoi kuitenkin, että asetuksen N:o 574/72 36 artiklan mukaisesti Belgiasta saatava eläke oli myönnettävä 1.1.1992 alkaen eli siitä päivästä, josta alkaen toimivaltainen Ranskan viranomainen on myöntänyt Picardille vanhuuseläkkeen.

8 Asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Etuuksia koskeva hakemus, joka on lähetetty yhden jäsenvaltion laitokselle, koskee ilman eri toimenpiteitä samanaikaista etuuden myöntämistä muiden kyseisten sellaisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan, joissa säädetyt edellytykset hakija täyttää, paitsi jos hakija pyytää asetuksen 44 artiklan 2 kohdan mukaan sellaisen vanhuusetuuden lykkäämistä, johon hänellä olisi oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan."

9 Inasti valitti tuomion tästä kohdasta Cour du travail de Liègeen katsoen, että asetuksen N:o 574/72 36 artiklan mukaan suhteellista eläkettä voidaan Belgian lainsäädännön mukaisesti myöntää Picardille vasta 1.7.1992 alkaen.

10 Asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Saadakseen etuuksia 40—51 artiklan mukaan, lukuun ottamatta täytäntöönpanoasetuksen 35 artiklassa tarkoitettuja tapauksia, sen, jonka etua asia koskee, on toimitettava hakemus asuinpaikan laitokselle sen menettelyn mukaisesti, josta tämän laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädetään. Jos työntekijään ei ole sovellettu tätä lainsäädäntöä, asuinpaikan laitos toimittaa hakemuksen sen jäsenvaltion laitokselle, jonka lainsäädännön alainen hän viimeksi oli ja ilmoittaa päivän, jona hakemus toimitettiin. Tämä päivämäärä katsotaan päiväksi, jona hakemus toimitettiin viimeksi mainitulle laitokselle."

11 Kansallinen tuomioistuin päätti näiden seikkojen valossa lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 4 kohta itsenäinen yleissääntö, jota sovelletaan saman artiklan 1—3 kohtien säännöksistä riippumatta?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan, jonka oikeutta eläkkeeseen asuinvaltion toimivaltainen laitos ei voi tunnustaa, ellei toisen jäsenvaltion (tässä tapauksessa sen valtion, jonka kansalainen asianomainen henkilö on) toimivaltainen laitos ole sitä ennen tunnustanut oikeutta eläkkeeseen, kuitenkin tehtävä hakemus asuinvaltiossa, jotta etuudet myönnettäisiin samanaikaisesti molemmissa valtioissa?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

12 Riita-asia on saanut alkunsa siitä tosiseikasta, että Picard ei ole toimittanut eläkehakemustaan minkään asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 1—3 kohdassa säädetyn vaihtoehdon mukaisesti. Vaikka tämän artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan hakemus on toimitettava asuinpaikan laitokselle, toisin sanoen Belgiaan, asianosainen on osoittanut hakemuksensa suoraan Ranskan toimivaltaiselle laitokselle.

13 Inastin mukaan asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 1 kohdasta ilmenee selvästi, että Picardille myönnettyä Belgian eläkettä voidaan Belgian lainsäädännön mukaan maksaa vasta 1.7.1992 lähtien, koska eläkehakemus oli tehty 11.6.1992.

14 Inasti katsoo lisäksi, että 36 artiklan 4 kohta ei estä tätä tulkintaa, koska sen mukaan etuus voidaan myöntää samanaikaisesti vain sillä edellytyksellä, että kantaja on tehnyt pätevän hakemuksen asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 1 kohdan mukaisesti, mikä tässä asiassa tapahtui 11.6.1992.

15 Inastin mukaan asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 4 kohdassa mainitulla säännöllä vain täydennetään kyseisen artiklan 1 kohdan säännöksiä ja sitä sovelletaan vain vahvistettaessa näiden säännösten mukaisesti toimitettujen hakemusten vaikutuksia.

16 Tällaista väitettä ei voida hyväksyä.

17 On todettava, että Picardin tekemään vanhuuseläkehakemukseen sovelletaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6, jäljempänä asetus N:o 1408/71), 44 artiklan 2 kohtaa, jossa säädetään seuraavaa: "— kun etuuden myöntämistä koskeva hakemus on toimitettu, sen myöntämisessä on otettava huomioon kaikki lainsäädännöt, joiden alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on ollut".

18 Koska etuuksia koskeva hakemus on tehty jäsenvaltion laitokselle, sen tehtävänä on perustamissopimuksen 5 artiklan ja asetuksen N:o 1408/71 84 artiklan mukaisesti toimia yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten laitosten kanssa etuuksien maksamista ja niiden suhteellisen osuuden laskemista varten.

19 Viitepäivä, josta lähtien jäsenvaltioiden laitokset maksavat etuudet ja laskevat niiden suhteellisen osuuden, on asetuksen N:o 1408/71 86 artiklan mukaan se päivä, jolloin asianomainen henkilö on toimittanut hakemuksen laitokselle, kuten Ranskan hallitus on aivan oikein todennut. Tämän säännöksen sanamuoto kuuluu seuraavasti: "Hakemukset, ilmoitukset tai valitukset, jotka on toimitettava jäsenvaltion lainsäädännön vaatimusten mukaan tietyssä ajassa tämän valtion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle, katsotaan jätetyksi määräajan kuluessa, jos ne on toimitettu samassa ajassa toisen jäsenvaltion vastaavalle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle. Tällaisessa tapauksessa viranomainen, laitos tai tuomioistuin, joka vastaanottaa hakemuksen, ilmoituksen tai valituksen, toimittaa sen viipymättä ensiksi mainitun valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle joko suoraan tai kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen kautta. Päivämäärä, jona tällaiset hakemukset, ilmoitukset tai valitukset on toimitettu toisen valtion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle, katsotaan päivämääräksi, jolloin ne on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle."

20 On siis todettava, että asetus N:o 1408/71 perustuu yksiselitteisesti etuuksien samanaikaisen myöntämisen periaatteelle, kun hakemus on toimitettu yhden jäsenvaltion laitokselle, jolloin tämän hakemuksen toimituspäivämäärä on kaikkien asianomaisten laitosten viitepäivä etuuksien maksamiselle.

21 Asetuksen N:o 574/72 36 artiklan säännöksiä on tulkittava perusasetuksen valossa, koska se on soveltamisasetus. Näillä säännöksillä ei voida estää asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettujen etuuksien täysimittaista myöntämistä.

22 Tältä osin on muistutettava, että asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 4 kohdassa säädetään nimenomaisesti, että etuuksia koskeva hakemus, joka on lähetetty yhden jäsenvaltion laitokselle, koskee ilman eri toimenpiteitä samanaikaista etuuden myöntämistä muiden kyseisten jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan.

23 Lisäksi asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä vahvistetaan myös mahdollisuus valita viitepäiväksi se päivä, jona hakemus on toimitettu jäsenvaltion laitokselle.

24 Asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään hakijan velvollisuudesta toimittaa hakemus asuinpaikan laitokselle.

25 On kuitenkin todettava, kuten yhteisöjen tuomioistuin on korostanut asiassa C-275/91, Iacobelli, 3.2.1993 antamassaan tuomiossa (Kok. 1993, s. I-523, 13 kohta), että asetuksen N:o 574/72 36 artiklan säännökset ovat menettelysäännöksiä. Ne on annettu hallinnollisen menettelyn yksinkertaistamiseksi, jotta eri jäsenvaltioissa oikeuksia omaavat siirtotyöläiset vapautettaisiin velvollisuudesta

tehdä haluamiensa etuuksien myöntämistä koskeva hakemus jokaisen jäsenvaltion laitokselle (katso tältä osin asia 108/75, Balsamo, tuomio 9.3.1976, Kok.1976, s. 375, 9 kohta ja asia 41/77, Warry, tuomio 9.11.1977, Kok. 1977, s. 2085, 28 kohta). Kyseisen asetuksen 36 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä siirtotyöläiselle säädetty velvollisuus toimittaa etuuksia koskeva hakemus lähimmälle laitokselle eli asuinpaikan laitokselle on osa tällaista hallinnollisen menettelyn yksinkertaistamista.

26 Asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä mainitun velvollisuuden noudattamatta jättäminen ei siis voi olla este kyseisten etuuksien myöntämiselle asetuksen N:o 1408/71 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti päivänä, jona hakemus on toimitettu jäsenvaltion laitokselle, koska ensin mainittu säännös on vain menettelyä koskeva täydentävä sääntö.

27 Näin ollen kansalliselle tuomioistuimelle on vastattava, että asetuksen N:o 574/72 36 artiklan 4 kohta, jossa säädetään etuuden samanaikaisesta myöntämisestä silloin, kun etuuksia koskeva hakemus on toimitettu yhden jäsenvaltion laitokselle, on itsenäinen menettelysääntö, jota sovelletaan saman artiklan 1—3 kohdan säännöksistä riippumatta.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

28 Ottaen huomioon ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

29 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Ranskan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida

määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut Cour du travail de Liègen 10.10.1995 esittämät kysymykset seuraavasti:

Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83, täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 36 artiklan 4 kohta, jossa säädetään etuuksien samanaikaisesta myöntämisestä, kun etuuksia koskeva hakemus on toimitettu yhden jäsenvaltion laitokselle, on itsenäinen menettelysääntö, jota sovelletaan saman artiklan 1—3 kohdan säännöksistä riippumatta.

Moitinho de Almeida Gulmann Puissochet

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 1996.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

kolmannen jaoston puheenjohtaja